

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
Slovenian Forestry Institute
Večna pot 2, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel: + 386 01 200 78 00 / fax: + 386 01 257 35 89

Poročevalska, diagnostična in prognostična služba za varstvo gozdov
Gozdarski inštitut Slovenije in Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, BF
Večna pot 2
1000 Ljubljana

V Ljubljani, 25. 8. 2010
Dok. št.: _____

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Slovenj Gradec
Vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov Gorazd Mlinšek
Vorančev trg 1
2380 Slovenj Gradec

Rjavenje listja belega javora pri Matvozu v GGE Mežica v letu 2010

V gozdnogospodarski enoti Mežica, gozdni odsek 07401B (GK X = 489950 m, Y = 147462 m), pod Matvozovim vrhom, smo si ogledali rjavenje listja belega javora Gorazd Mlinšek, vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov na območni enoti Slovenj Gradec in dr. Nikica Ogris, znanstveni sodelavec v oddelku za varstvo gozdov na Gozdarskem inštitutu Slovenije na dan 10. avgusta 2010.

Na površini 0,50 ha smo opazili poškodovanost listov 11–30 % posamičnih dreves belega ali gorskega javorja (*Acer pseudoplatanus* L.). Na predelu Matovoza je padala toča v juliju dva krat in v avgustu en krat. Zato smo na posameznih listih opazili poškodbe zaradi toče. Sestoj gorskega javora je nastal po požaru. Gozdni odsek 07401B spada v varovalne gozdove in je v plinskem območju predelovalnice starih akumulacij v Žerjavu. V obravnavanem sestoju je bila izvedena nega.

Poškodovane liste smo navlažili in jih nekaj dni gojili v zaprti petrijevki na sobni temperaturi. Z mikroskopiranjem smo določili povzročitelja poškodb listja, to je glivo *Asteroma pseudoplatani* Butin & Wulf (to je ime anamorfa, nespolne oblike), katere teleomorf je *Pleuroceras pseudoplatani* (Tubef) M. Monod in povzročča bolezen rjavenje listja belega javora. Gostitelj glive *Pleuroceras pseudoplatani* je samo beli javor. Na listih so se oblikovale sorazmerno velike rjave listne pege z drobno nazobčanim robom (slika 1). Na spodnji strani lista so bile opazne nekrotizirane listne žile, ki so bile značilno črno obarvane (slika 3). V poznejšem stadiju bolezni so postale pege sivorjave in so dobile gladek rob. Zaradi odmiranja listne površine se je listje iznakazilo, listno tkivo med odmrlimi pegami pa je porumenelo (slika 2). Jakost okužbe je med posameznimi drevesi lahko zelo različna in se spreminja od posameznih listov na enem drevesu do skoraj vseh listov na drugem drevesu. Jakost okužbe je odvisna predvsem od vremenskih razmer. V obravnavanem primeru pod Matvozovim

vrhom, je bilo okuženo skoraj vse listje prizadetih dreves. Mikrolokacija je bila nekoliko bolj vlažna, saj se nahaja v bližini izvira. Okuženo listje lahko prezgodaj odpade.

Na spodnji strani listov na črnkasto obarvanih žilah so se oblikovala zelo majhna subepidermalna trosišča (acervuli), ki so merila $107\text{--}545 \times 145\text{--}366 \mu\text{m}$ (slika 4). Acervuli so vsebovali številne kapljicam podobne konidije z merami $5,6\text{--}7,9 (6,5) \times 1,9\text{--}2,8 (2,4) \mu\text{m}$ (slika 5), ki so se oblikovali na steklenicam podobnimi konidiogenimi celicami. Spolna trosišča nastanejo šele naslednjo pomlad na listih v opadu. Spolna trosišča so kroglasti periteciji z dolgim vratom, v katerih se oblikujejo dvocelične askospore, ki povzročajo nove okužbe.

Zatiranje

Zatiranje bolezni je najpreprostejše in zanesljivo z odstranjevanjem javorovega listja jeseni.

Možna zamenjava

Bolezen rjavenja listja belega javora lahko zamenjamo s petrakovim rjavenjem listja gorskega javora, ki ga povzroča gliva *Petrakia echinata* (Peglion) Syd. & P. Syd. Petrakovo rjavenje listja gorskega javorja se razlikuje po tem, da povzroča okrogle do elipsaste pege, ki pa niso vezane na listno žilo.

Poleg rjavenja listja belega javora smo v obravnavanem sestoju zabeležili tudi močno poškodovanost listja belega javora zaradi javorove katranaste pegavosti, ki jo povzroča gliva *Rhytisma acerinum* (Pers.) Fr.

Vir

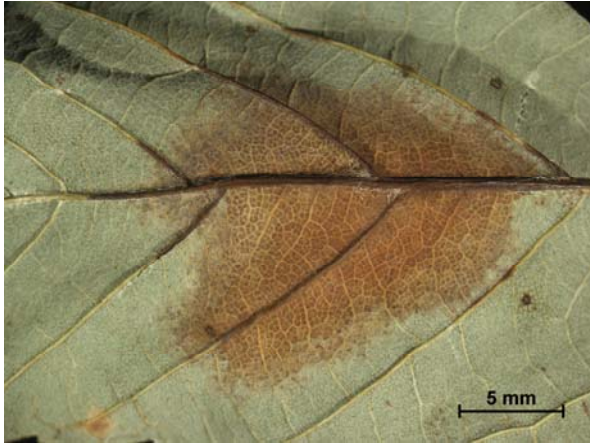
Maček J. 2008. Gozdna fitopatologija. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zveza gozdarskih društev Slovenije - Gozdarska založba: 448 str.

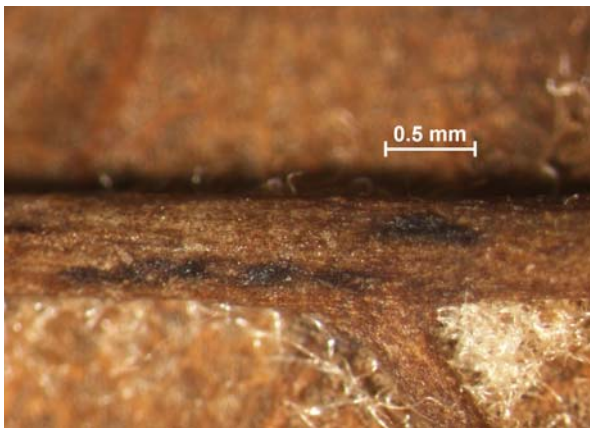
Slika 1: Začetna okužba z glivo *Pleuroceras pseudoplatani* – rjave listne pege z drobno nazobčanim robom.

Slika 2: Napredna okužba z glivo *Pleuroceras pseudoplatani* – posamezne listne pege dobijo gladek rob, listi se iznakazijo, vmesne ploskve porumenijo.

Slika 3: Na spodnji strani listov so nekrotizirane listne žile značilno črno obarvane

Slika 4: Na potemnelih listnih žilah se oblikujejo zelo majhna subepidermalna nespolna trosišča, ki so navadno eliptične oblike in blazinasto privzdignjena.

Slika 5: Konidiji glive *Asteroma pseudoplatani* so podobni kapljicam, ki se sproščajo iz steklenicam podobnih konidiogenih celic.

Sestavil:
dr. Nikica Ogris

Tehnično odgovornost prevzema:
doc. dr. Dušan Jurc

V vednost:

- Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota, Marija Kolšek, Večna pot 2, 1000 Ljubljana
- Gozdarska knjižnica